

СУТНІСТЬ ЛОГІСТИКИ ВАНТАЖОПЕРЕРОБКИ

Анотація. Проведено теоретичне дослідження та визначено загальне поняття сучасної логістики вантажопереробки. Досліджено базові поняття та проаналізовано вплив реалізації логістики вантажопереробки на результати економічної діяльності підприємства. Обґрунтовано необхідність підвищення ефективності операцій вантажопереробки.

Аннотация. Проведено теоретическое исследование и определено общее понятие современной логистики грузопереработки. Исследованы базовые понятия и проанализировано влияние реализации логистики грузопереработки на развитие экономической деятельности предприятия. Обоснована необходимость увеличения эффективности операций грузопереработки.

Annotation. This article presents the theoretical research and defined the general concept of modern cargo logistics. The basic concepts and the influence of cargo logistics on the development of economic enterprise activity have been studied. The necessity to increase the efficiency of materials handling operations has been proved.

Ключові слова: логістика, вантажопереробка, вантаж, логістична система, склад, переміщення, зберігання, приймання, відправка, розвантаження.

Поняття вантажопереробки тісно пов'язане з поняттям складу. Склад призначений для зберігання сировини й матеріалів, деталей і компонентів, готової продукції. Складські операції зводяться до розукрупнення вантажів, що надходять, пересортовування та підбору відправок відповідно до вимог замовників. Завдання полягає в тому, щоб забезпечити ефективну завантаженість складу досить великим обсягом продукції і відправку цієї продукції зі складу відповідно до замовлень. Ідеально було б, якби товари потрапляли на склад і відвантажувалися замовникам в один і той же день. Склад виконує дві основні функції – переміщення вантажів та їх зберігання. Переміщення – це головне, зберігання – вторинне. Розробки системи складування й логістичного процесу на складі стали особливо актуальними у вітчизняній практиці завдяки роширенню ринку складського устаткування та впровадження логістики.

Склад є важливим елементом інфраструктури товарних ринків та логістичних систем, що активно формуються в Україні. У зв'язку з цим сучасні розробки системи складування привернули увагу як вчених-теоретиків, так і практиків виробництва, серед яких варто відзначити Дибську В. В., Сергеева В. І., Крикавського Є. В., Чухрай Н. І. та ін. Найбільш досліджуваними сьогодні є системи управління продажем та формування оптимальних розмірів запасів, розробка моделей транспортних маршрутів, формування уніфікованих систем обробки матеріальних ресурсів.

Мета дослідження полягає у визначенні сутності терміна "вантажопереробка" на підставі узагальнення підходів вчених-теоретиків та практиків до тлумачення цього терміна.

Аналіз сутності терміна "вантажопереробка" свідчить, що сьогодні не існує єдиного підходу до його розуміння (таблиця). З метою звуження предмета дослідження доцільним є виділення поняття "вантажопереробка".

Таблиця

Трактування терміна "вантажопереробка"

Джерело	Трактування терміна
Савенкова Т. І. [1]	Вантажопереробка – переміщення вантажів на короткі відстані всередині заводу або складу або між приміщеннями і транспортним підприємством
Дрожжин А. І. [2]	Вантажопереробка – це специфічний складський запас, який формується без логістичної операції зберігання (наприклад, перевантаження в одному транспортному вузлі з одного виду транспорту на інший, консолідація, сортування і т. д.)
Попова Т. Л., Мелентьев Д. Ю. [3]	Вантажопереробка – це сукупність операцій, що виконуються на різних стадіях складського технологічного процесу
Потапова Н. А., Качуровський С. В. [4]	Вантажопереробка – процес, що завжди пов'язаний із рухом і переміщенням певної кількості продукції всередині визначеної інфраструктури ланки логістичної системи або поза нею

Також у деяких джерелах можна зустріти інше трактування: вантажопереробка – один із основних показників роботи складу, що показує загальну масу вантажів, що зазнали складських операцій.

З урахуванням визначень авторами поняття "вантажопереробка" можна запропонувати такий варіант трактування цього терміна. Вантажопереробка – це розукрупнення партій вантажів, що надходять на склад

Слід розглянути три операції вантажопереробки: приймання та розвантаження вантажів, що надходять, їх переміщення всередині складу, а також завантаження на транспортний засіб та відправку.

1. Приймання та розвантаження. Зазвичай товари надходять на склад більш великими партіями, ніж потрібно для відправки зі складу замовникам. Перш за все потрібно розвантажити прибулий вантаж. На більшості складів цю операцію виконують без допомоги механічних засобів, а саме – власноруч.

2. Переміщення вантажів всередині складу. Вивантажені товари необхідно завезти на склад – у зону зберігання або в зону добірки/комплектування відправок. Є два види вантажопереробки на складі: переміщення та підбір. Переміщення вантажів доводиться виконувати в два, а часом і в три етапи. Спочатку товари завозять усередину складу і розміщують у зоні зберігання. Якщо товари покладені на піддонах, для такого переміщення використовують виловні навантажувачі, а для більш великих вантажів – інші механічні засоби переміщення. Прийнята на складі послідовність операцій може потім зажадати переміщення товарів у зону комплектування/підбору і відправок. Підбір – це основна функція складу. У результаті підбору з затребуваних замовником матеріалів, деталей і готової продукції формується відправка.

3. Відправка. Відправлення (відвантаження) полягає в перевірці підготовлених до відправки товарів на відповідність вимогам замовника та в їх завантаженні на транспортний засіб. У більшості випадків завантаження, як і розвантаження, здійснюється вручну. Все більш популярним стає використання для відправки укрупнених вантажних одиниць, оскільки це дозволяє економити час на завантаження. Така вантажна одиниця складається з декількох упаковок продукту в одній тарі, і завдяки цьому при завантаженні транспортного засобу не доводиться розбирати штабелі окремих ящиків або коробок і по одній складати їх у кузов.

Вантажопереробка є ключовим чинником продуктивності складських операцій. По-перше, на це витрачається стільки людино-годин праці, що будь-яке зниження продуктивності веде до значних втрат. Завдяки великій трудомісткості вантажопереробки складські операції більш чутливі до рівня продуктивності, ніж виробничі процеси. По-друге, в силу самої своєї природи вантажопереробка мало що виграла від вдосконалення інформаційних технологій. Комп'ютеризація, звичайно, внесла деякі зміни, але переважання фізичного ручної праці залишилося незмінним. По-третє, тільки сьогодні починається розгортання автоматизованих технологій вантажопереробки, здатних витіснити значну частину фізичної праці.

Наук. керівн. Колодізева Т. О.

Література: 1. Савенкова Т. И. Словарь терминов [Электронный ресурс] / Т. И. Савенкова. – Режим доступа : <http://www.xcomp.biz/slovar-terminov-savenkova-t-i.html>. 2. Дрожжин А. И. Логистика : учебный курс (учебно-методический комплекс) [Электронный ресурс] / А. И. Дрожжин. – Режим доступа : <http://www.e-college.ru/xbooks/xbook012/book/index/index.html>. 3. Попова Т. Л. Управление транспортной логистикой предприятия / Т. Л. Попова, Д. Ю. Мелентьев // Культура народов Причерноморья. – 2008. – № 147. – С. 73–76. 4. Потапова Н. А. Концептуальні засади механізму логістичного менеджменту АПК / Н. А. Потапова, С. В. Качуровський ; ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана" ; відп. ред. О. О. Беляєв. – К. : КНЕУ, 2011. – Ч. 2. – С. 202–207. 5. Крикавський С. В. Логістика: компендіум і практикум у сфері ЗЕД на основі концепції управління окремими ланками процесу транспортування на макрорівні : навч. посібн. / Є. В. Крикавський, Н. І. Чухрай, Н. В. Чернописька: – К. : Кондор, 2006. – 340 с. 6. Бабенко Л. В. Логістика як метод управління рухом запасів / Л. В. Бабенко // Агроінком. – 2006. – № 5–6. – С. 49–52.